

РАДАВЫ ГЕРОЙ АФГАНА

Дамовіцца наконт інтэрв'ю «пра Афганістан» са старшым оперупаўнаважаным аддзялення крымінальнага вышуку Пастаўскага РАУС маёрам міліцыі Аляксандрам Віктаравічам Рамановічам аказалася няпроста. Па-першае, гэтаму перашкаджалі неадкладныя службовыя справы былога «афганца». А па-другое, ён адразу зазначыў: «Я не лічу сябе героем, пра якога варта пісаць у газету. Там быў усяго год, у канцы вайны калі ўжо пачаўся вывад нашых войскаў».

І ўсё ж раскажаць ветэрану было пра што.

У Афганістан Аляксандр трапіў у снежні 1987 года, неўзабаве пасля прызыву на тэрміновую службу. Падчас размеркавання ў Віцебску накіравалі ў пагранвойскі. Першым месцам, куды прывезлі навабранцаў, быў Душанбэ. Адтуль іх адправілі ў Маскоўскі пагранічны атрад, які дыслацыраваўся ў пасёлку Маскоўскім Кулябскай вобласці. Там А. Рамановіч тры месяцы праходзіў вучэбку, пасля чаго яго накіравалі ў дэсантна-штурмавую манеўраную групу гранатамётчыкам. Задачай гэтай групы было ахоўваць Дзяржаўную граніцу СССР з афганскага боку.

– На верталётах невялікімі групкамі нас выкідвалі ў цяжкадаступных, амаль непраходных раёнах перадгор'яў Паміра, дзе па дадзеных разведкі хаваліся банды душманаў, – успамінае ветэран, – Мы павінны былі працасаць кішлакі і перакрыць бандытам усе магчымыя праходы. Такія аперацыі праводзілі і сумесна з афганскай арміяй і міліцыяй. У гарах знаходзіліся ад трох дзён да двух тыдняў. Потым вярталіся ў атрад, адпачывалі некалькі дзён і зноў выляталі на заданне, ужо ў іншае месца. Калі пачаўся масавы вывад савецкіх войскаў з Афганістана, мы з гор прыкрывалі нашы калоны ад напаўнення душманаў.

Пасля афіцыйнага заканчэння вайны дэсантнікі-штурмавікі на працягу яшчэ амаль цэлага года забяспечвалі бяспеку рубяжоў Савецкага Саюза. Па-ранейшаму іх перыядычна высаджвалі на граніцы, каб перакрылі сцежкі, па якіх душманы маглі прайсці на нашу тэрыторыю, – была інфармацыя, што афганскія баевікі плануюць тэракты на тэрыторыі Таджыкістана, да таго ж пачаліся выпадкі напаўнення на нашы войскі.

Аляксандру Рамановічу пашанцавала: за ўвесь час знаходжання ў Афганістане ён ні разу не быў паранены. Чаго не скажаш пра ўсіх яго саслужыўцаў. Са 180 чалавек дэсантна-штурмавой манеўранай групы 4 загінулі, каля 15 атрымалі раненні. У параўнанні з іншымі гэтыя лічбы не вялікія: вайна набліжалася да завяршэння, і камандаванне старалася зберагчы людзей, выйсці з найменшымі стратамі. І тым не менш, па словах Аляксандра, ён нярэдка трапляў у небяспечныя сітуацыі, калі мог развітацца з жыццём. Напрыклад, у Рустаку, калі забяспечвалі вывад нашых войскаў і трапілі пад варожы абстрэл. Тады, падарваўшыся на міне, загінуў блізкі сябр А. Рамановіча, а некалькі чалавек параніла. Або ў Пянджы пры працэсванні мясцовасці, калі нарваліся на засаду душманаў у адным з дамоў і тыя сустрэлі непрыяцеля аўтаматнымі чэргамі.

За доблесць і мужнасць, праяўленыя ў баях, наш зямляк узнагароджаны медалямі «За баявыя заслугі» і «За адзнаку ў ахове дзяржаўнай граніцы СССР». Мае таксама некалькі юбілейных медалёў.

Мірнае жыццё для Аляксандра Рамановіча пачалося толькі ў снежні 1989 года. Вярнуўшыся ў Беларусь, як і многія знаёмыя-«афганцы», ён вырашыў прадоўжыць службу, але не ў арміі, а ў органах унутраных спраў. Каля паўгода адслужыў сяржантам у Браслаўскім РАУС, а затым паступіў на вочнае аддзяленне Мінскай вышэйшай школы міліцыі. У 1994-ым, пасля яе заканчэння, перавёўся ў Пастаўскі РАУС. Тры гады адпрацаваў у следстве, потым перайшоў у крымінальны вышук.

Сваё жыццё воін-інтэрнацыяналіст дзеліць на два перыяды: тое, што было да вайны і сама вайна, і пасля яе. Кажу, што Афганістан стаў для яго добрай школай, прымусіў перагледзець адносіны да многіх рэчаў.

– Афганістан раскрываў сутнасць кожнага чалавека, – расказваў А. Рамановіч. – Там адразу было бачна, які ты ёсць на самай справе. Гэта праяўлялася, як правіла, у экстрэмальных сітуацыях. Менавіта на вайне я даведаўся, што такое сапраўдная мужчынская дружба. Такой не сустракаў ні да Афгана, ні пасля яго. У нашай групе былі хлопцы розных нацыянальнасцей, амаль з усяго Саюза, і кожны з іх быў гатовы прыкрыць цябе ад кулі, падзяліцца апошнім кавалкам хлеба, апошнім глытком вады. А такое нярэдка здаралася: на заданні ў гарах мы маглі па 5–6 дзён заставацца амаль без прадуктаў, з адной фляжкай вады на ўсю групу. Прайшоўшы праз усё гэта, я па-іншаму стаў глядзець на жыццё, зразумеў яго каштоўнасць, што галоўнае – не нейкія матэрыяльныя даброты, а твае блізкія, сябры.

Успамінаць ваенную маладосць Аляксандр не любіць. «Заўсёды ўспамінаеш добрае, а дрэннае стараешся забыць і не вярэдзіць душэўныя раны», – патлумачыў ён. Сваю справу робіць і час: з кожным годам усё радзей вяртаецца ветэран думкамі ў былое. Як правіла, тады, калі ў кампаніі заходзіць размова пра тое, хто дзе служыў, а таксама ў час гутарак з сябрамі-«афганцамі». Дарэчы, адносіны з былымі саслужыўцамі А. Рамановіч падтрымлівае па сённяшні дзень: перазвоньваецца, сустракаецца. Праўда, цяпер не з усімі (многія сябры жывуць за мяжой, і сувязь з імі па суб'ектыўных прычынах паступова страцілася), і адбываецца гэта нячаста: у кожнага з сяброў сям'я, свае клопаты, праблемы.

У Аляксандра таксама ёсць сям'я, 4-гадовы сын. Пакуль ён яшчэ не ведае, дзе і як ваяваў яго бацька. Але калі крыху падрасце, той абавязкова раскажа хлопчыку пра афганскую вайну. Навошта? Перш за ўсё для таго, каб ён вырас сапраўдным мужчынам – ведаў, што такое дружба, братэрства, узаемавыручка, вернасць абавязку, умеў адрозніць сапраўдныя жыццёвыя каштоўнасці ад уяўных.

А. Шапавалава